

Naturverdier i planområde ved
Siggerud,
Ski kommune

Anders Thylén

BioFokus-notat 2016-12

BIO
FOKUS

Ekstrakt

Biofokus har på oppdrag for Ski kommune kartlagt naturverdier i et område nord for Siggerud. Det arbeides med reguleringsplan for området.

Området består av skog i vest, nord og øst, og et våtmarksområde i lavereliggende deler i sør. Naturen i området bærer preg av bruk: skogdrift, grøfting av myr og friluftsliv.

Det er i 2015 kartlagt to naturtypelokaliteter av lokal verdi i området. Disse består av eldre og litt rikere granskog langs en bekk, samt et litt mindre påvirket parti med rik kildeskog. Det er ikke registrert rødlistearter i området.

Nøkkelord

Ski
Siggerud
Planområde
Massedeponi
Boligbygging
Naturtyper
Rødlistearter
Fremmede arter

Omslag

Grøftet sumpskog i planområdet. Foto: Anders Thylén.

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-496-2

BioFokus-notat 2016-12

Tittel

Naturverdier i planområde ved Siggerud, Oslo kommune

Forfatter

Anders Thylén

Dato

11. april 2016

Antall sider

11 sider

Refereres som

Thylén, A. 2016. Naturverdier i planområde ved Siggerud, Ski kommune. BioFokus-notat 2016-12. ISBN 978-82-8209-496-2. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Ski kommune

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig. Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra: <http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

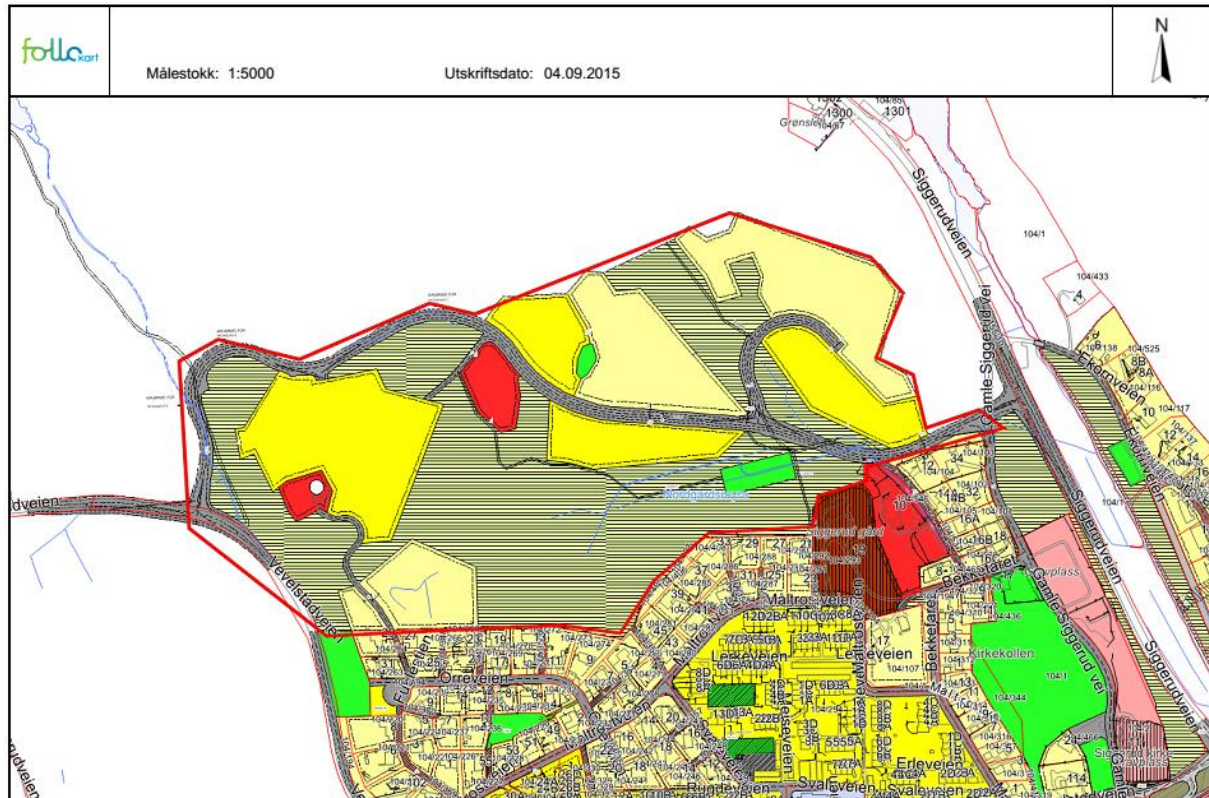
BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Biofokus har på oppdrag for Ski kommune kartlagt naturverdier i et område nord for Siggerud nord i Ski kommune. Arbeidet er gjort i forbindelse med reguleringsplanarbeid for området. Området planlegges for utbygging av boliger og fritidseiendommer, se figur 1. Det planlegges også et massedeponi i de lavereliggende sumparealene sør i området.

Figur 1: Avgrensning av planområde (rød linje) i nordre del av Siggerud. Fra reguleringsplan.

Metode

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Utvalgte naturtyper iht. Naturmangfoldloven og Forskrift om utvalgte naturtyper (Lovdata/Miljødirektoratet).
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger den nye utgaven av den norske rødlista (Kålås et al. 2015).
- Forekomster av svartlistearter iht. Fremmede arter i Norge - med norsk svartliste 2012 (Gederaas et al. 2012).

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart. Feltarbeidet ble gjennomført 11.09.2015.

Denne rapporten gir på ingen måte en fullstendig oversikt over hva som finnes av arter innenfor det undersøkte området. Derimot skal den gi et godt innblikk i hvilke naturkvaliteter området innehar.

Områdebeskrivelse

Planområdet består av kolleterreng med skog i vest, nord og øst, og av et lavereliggende dalføre med myr i sør. Berggrunnen består av fattig granodiorittisk øyegneis (NGU 2016). Området ligger i sin helhet under marin grense, men løsmassene består hovedsakelig av tynn morene med nakent berg på toppene. I sør kommer det inn marine strandavsetninger i østre del av dalføret, mens myrarealene innover dalen har tynne torvlag.

I skogen er blåbærskog med gran som dominerende treslag mest vanlig, mens det på toppene og på bergknauser er furudominert lyng- og bærlyngskog. I en del dalsøkk er det litt høyere bonitet med innslag av småbregneskog. Oppe på plataået i nordvest og på et par koller og søkk sentralt og øst i området er det litt eldre, men helt alminnelig, barskog. For øvrig er skogen klart preget av skogsdrift, med små hogstflater og stor grad av likaldret produksjonsskog i forskjellige hogstklasser.

Figur 2: Skog i planområdet. Til venstre yngre produksjonsskog. Til høyre noe eldre skog med leirplass. Foto: Anders Thylén

Et skogparti sentralt i området (vest for lokalitet 400) ser ut til å være mye brukt av skoler eller barnehager fra nærområdet med leirplasser, lavvoer, naturstier etc.

I dalføret i sør er det myr- og sumparealer, til dels med skog. Det går en stor grøft gjennom hele myra fra vest til øst. Mye av skogen her er hogd i nyere tid (etter 2002), og gjenstående skog er i hovedsak likaldret produksjonsskog. Det er satt igjen spredte bjørketrær etter hogst. I sørøst mot bebyggelsen er det gang- og sykkelveier inn i området og noe mer åpen og kulturmarkspreget vegetasjon.

Naturtyper og naturverdier

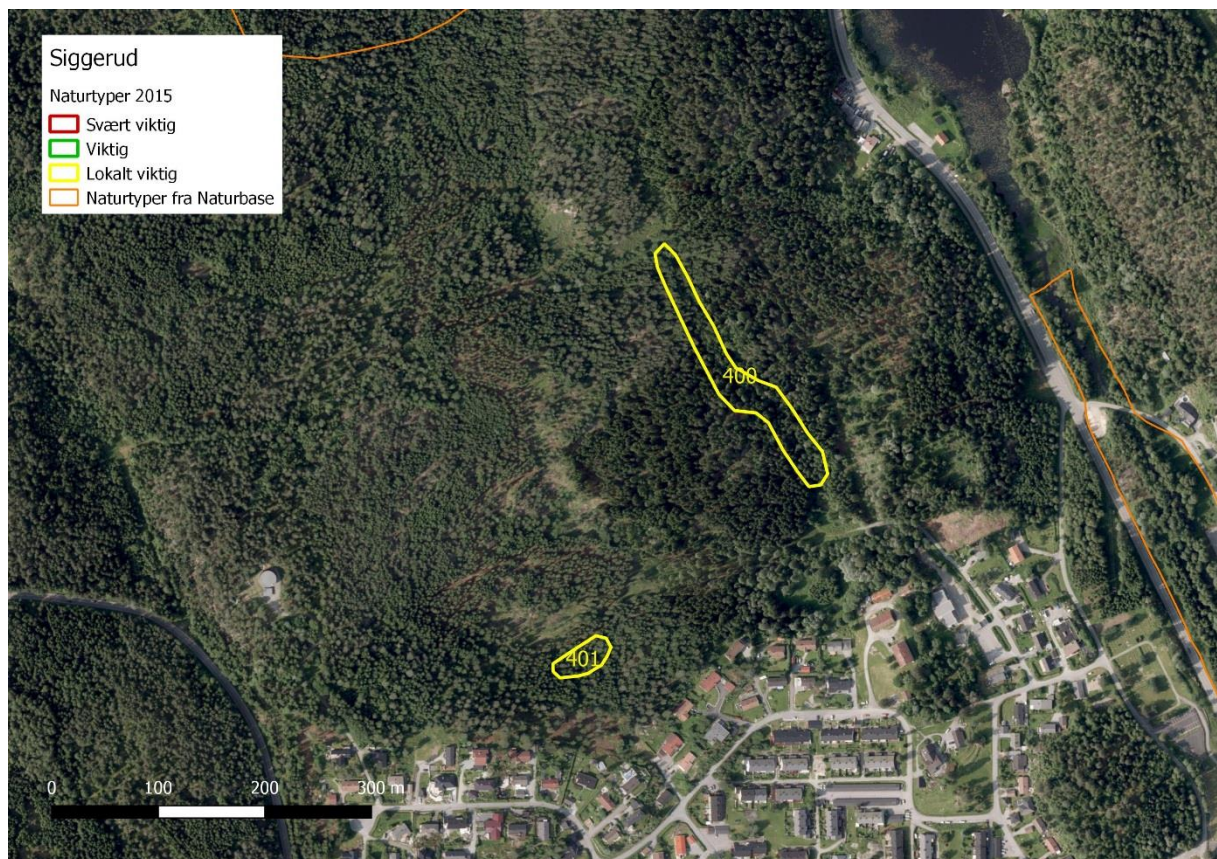
Det er tidligere ikke registrert noen naturtypelokaliteter i planområdet. To nye naturtypelokaliteter ble kartlagt i forbindelse med feltarbeidet i 2015, se figur 3:

Lokalitet 400. Siggerud N. Gammel granskog

En nord/sørgående smal bekkedal med frodig, noe rikere og mer variert granskog. Her er noe løvskog og sumppartier langs bekken og en del dødvedinnslag. Kartlegges som lokalt viktig (C-verdi).

Lokalitet 401. Nordgårdsmyra V. Rik sumpskog

Lite parti med kildepreget og litt mer upåvirket rik sumpskog i sørvestre del av myrområdet. Relativt rik flora. Kartlegges som lokalt viktig (C-verdi).

Figur 3: Naturverdier i planområdet nord for Siggerud med naturtypelokaliteter kartlagt i 2015.

Naturtypelokalitetene utgjør det mest vesentlige av naturverdier i området. Nordgårdsmyra som helhet har potensielt hatt større naturverdier på ett eller annet tidspunkt tidligere, men hogst og grøfting har medført at myra i dag ikke har vesentlige verdier. Alle våtmarker har imidlertid en viss betydning for lokal vannhusholdning i landskapet og som karbonlager. Skogene generelt er alminnelige østlandske barskoger og til dels sterkt påvirket av moderne skogsdrift.

Beskrivelser for naturtypelokalitetene følger som vedlegg.

Artsmangfold

Det er ikke funnet rødlistearter eller andre spesielt krevende eller sjeldne arter i området. Mest interessant er nok floraen i lokaliteten for rik sumpskog, med

sump- og kildearter som bekkekarse, maigull og myrkongle. Det kan også være et visst potensial for mer sjeldne moser her. I granskogslokaliteten kan det, i hvert fall på sikt, være et visst potensial for dødvedarter av bl.a. sopp og insekter.

Figur 4: Naturtypelokaliteter i området. Til venstre: Frodig gammelskog langs bekk i lokalitet 400. Til høyre: Våt sumpskog i lokalitet 401. Foto: Anders Thylén.

Vilt

Fugl og annet vilt er ikke spesielt ettersøkt ved feltkartleggingen, og tidspunktet var ikke spesielt gunstig for dette.

Duetrost, som er en relativt fåtallig hekkefugl i Oslo og Akershus, skal ifølge Artsobservasjoner være observert i hekketiden i 2015. I den grad arten har tilhold i området er den tilknyttet barskogen generelt. Vepsevåk (rødlistet som nær truet – NT) ble observert overflygende i hekketiden i 2012, men er trolig ikke tilknyttet området.

Utover dette vurderes faunaen å være normal for et relativt påvirket skoglandskap i regionen, uten stort potensial for sjeldne eller forvaltningsrelevante arter.

Svartelistearter

Svartelistearter er innførte arter som er risikovurdert til å kunne ha negativ påvirkning på eksisterende flora og fauna. Arter innført til Norge etter år 1800 er vurdert på følgende skala: Ingen kjent risiko (NK), lav risiko (LO), potensielt høy risiko (PH), høy risiko (HI), svært høy risiko (SE). Arter i kategoriene HI og SE omtales som svartelistearter.

Planområdet er forholdsvis lite påvirket av fremmede og svartelistede arter. I kanten av planområdet helt i nordvest er det en liten ødeeng med forekomst av kanadagullris og hagelupin, begge listet som SE. Et par steder ved Nordgardsmyra, blant annet tett inntil lokalitet 401, vokser enkelte rødhyll, listet som HI. Rødhyll kommer ofte inn på hogstflater, og det er åpenbart risiko for ytterligere spredning i området.

I kanten mot eksisterende bebyggelse i sør, og langs gangveier etc er det risiko for spredning av fremmedarter inn i området, men det er ikke videre undersøkt.

Oppsummering og hensyn

Konsekvensvurdering av planlagte tiltak har ikke vært en del av BioFokus sitt oppdrag. Det gis derfor her kun en kort omtale og vurdering av områdets sårbarhet og hvilke hensyn som kan være viktige å ta i videre planlegging. Behov for skjøtsel er også kommentert.

De to naturtypelokalitetene er de arealer i området som er mest sårbare og mest verdifulle å ta vare på. Skogen i lokalitet 400 ser i reguleringsplanforslaget ut til å bli beholdt som naturmark. Det er imidlertid plassert bebyggelse tett innpå lokaliteten i sørøstre del, og det er en vei som vil dele lokaliteten i to.

Grøfting av Nordgårdsmyra har medført at området generelt er tørrere og dens funksjon i landskapet er redusert. Total ødeleggelse av våtmark, som ved et deponi, vil imidlertid alltid ha en viss negativ konsekvens for vann- og karbonhusholdning, landskapsøkologi m.m.

Deponiet er tegnet over sumpskogen i lokalitet 401, og vil i tilfelle ødelegge denne. Det bør vurderes om deponiet kan reduseres i omfang for å spare lokaliteten. Sumpskogen har tilsig av vann fra skråningene i sør, og hydrologien vil trolig ikke bli sterkt påvirket av oppfylling i myra på nordsiden. For å beskytte og forbedre vannforholdene i lokaliteten kan en tette grøften i kant av lokaliteten mot nordøst.

For svartlistede arter som kanadagullris og hagelupin kan en gjerne bekjempe disse. For å unngå spredning og innførsel av fremmede arter må en ta generelle hensyn ved eventuell masseforflytting og massehåndtering. For eksempel må det ikke tilføres masser som er infiserte med frø av svartelistearter.

Referenser

Artsdatabanken og GBIF-Norge. 2016. Artskart.
<http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>

Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Miljødirektoratet. 2016. Naturbase.

Miljødirektoratet 2015. Utkast til reviderte faktaark frå DN-håndbok 13.
[Naturtyper på land og i ferskvann](#)

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Norsk Geologisk Undersøkelse, 2016. Digitalt berggrunnskart.
<http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

Norsk Geologisk Undersøkelse, 2016. Digitalt løsmassekart.
<http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>

Vedlegg. Naturtypebeskrivelser

400 Siggerud N

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i 2015 av BioFokus ved Anders Thylén på oppdrag for Ski kommune i forbindelse med planarbeid i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av et lite dalsøkk langs en bekk nord for bebyggelsen på Siggerud i Ski kommune. Berggrunnen består av granodiorittisk øyegneis, og løsmassene hovedsakelig av tynne morenelag, lokalt med noe torvjord langs bekken.

Lokaliteten grenser mot fattigere og mer homogen skog i øst og vest, samt mot hogstflater i nord og sør. Lokaliteten er topografisk naturlig avgrenset som en bekkedal. Enkelte små bergvegger forekommer.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel granskog av typen låglandsgranskog. Vegetasjonstype er hovedsakelig småbregneskog med relativt høy bonitet, med overganger mot fattigere blåbærskog oppe på dalsidene. Gran er dominerende treslag med noe innslag av selje, bjørk, rogn og, langs bekken, gråor. Det er svakt utviklet busksjikt, kun noe oppslag av gran og løvtrær, samt enkelte trollhegg. Feltsjiktet er småbregnedominert med mosetepper, med innslag av storbregner som skogburkne og broddtelg, samt svært spredt lågurter som skogsalat, teiebær og skogfiol. Skogen er av noe varierende hogstklasse 4-5, og er svakt sjiktet. Relativt grov gran finnes enkeltvis på opp til 45 cm i brysthøydiameter, og selje på 35 cm. Det er en del død ved, i hovedsak ferske og ikke så grove vindfall, men det ble også funnet et grovt, eldre granlæger på 50 cm diameter.

Artsmangfold: Det er litt rikere skogvegetasjon enn i landskapet rundt. Det er ikke funnet spesielt krevende arter, men det er noe potensial for dødvedarter og arter knyttet til litt rike og fuktige miljøer.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er ikke veldig gammel, og er påvirket av tidligere hogster og drift.

Fremmede arter: Det er ikke funnet fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Dette er en av få rester av litt eldre og rikere skog i et landskap preget av moderne skogsdrift.

Verdivurdering: Granskog på relativt høy bonitet i dalsøkk langs bekk. En del død ved, men forholdsvis svake gammelskogsstrukturer og klart påvirket av tidligere skogsdrift. Skiller seg likevel klart ut i landskapet, hvilket motiverer avgrensning med lokal verdi (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og videreutvikle naturverdiene bør skogen få utvikles fritt uten hogst eller andre inngrep.

.....

401 Nordgårdsmyra V

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Rik gransumpskog Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i 2015 av BioFokus ved Anders Thylén på oppdrag for Ski kommune i forbindelse med planarbeid i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av et lite hjørne av et større myrareal i et dalføre nord for bebyggelsen på Siggerud i Ski kommune. Berggrunnen består av granodiorittisk øyegneis, og løsmassene hovedsakelig av tynne morenelag og organisk jord. Lokaliteten er omgitt av skrenter og bergvegger fra sørvest til øst og ligger dermed som i en liten gryte. Vann som renner av fra de høyereliggende arealene presses fram i bunnen og gir

området svakt kildepreg. Lokaliteten grenser til tørrere areal mot vest, sør og øst, og i nord mot myr uten kildepreg men mer påvirket av grøfting og hogst.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten av rik sumpskog med utforming i grenseland mellom rik gransumpskog og boreal kildeskog. Gran dominerer i tresjiktet med innslag av gråor og bjørk. Det er lite busksjikt, kun enkelte oppslag av de nevnte treslagene. Feltsjiktet består av fuktighetskrevenne bregner og urter som skogburkne, broddtelg, skogsnelle, krypsleie, gulldusk, enghumleblom, bekkeblom, myrkongle og hvitbladtistel. I partier er bunnsjiktet dominerende med arter som bekkerundmose, palmemose og prakthinnemose. Skogen er i stor grad ensjiktet og småvokst med gran på 25 (-35) cm i brysthøydiameter, gråor på 15 cm og bjørk på 20 cm. Det er noe død ved av småvokste trær.

Artsmangfold: Enkelte litt krevende sump- og kildearter som maigull, myrkongle og bekkedase finnes i området.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er forholdsvis ung og preget av tidligere hogst. Det kommer en grøft inn fra hovedmyra i nordøst. Nord for lokaliteten er skogen på myren hogd.

Fremmede arter: Rødhyll vokser i kanten mot hogstflate i nord.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en siste rest av noe intakt sumpskog, i et myrkompleks som er sterkt påvirket av grøfting og hogst.

Verdivurdering: Liten sumpskogslokalitet som er klart påvirket av både grøfting og hogst, men som har en relativt rik og til dels kildepregt sumpskogsvegetasjon. Rik sumpskog er iht. Artdatabankens rødliste for naturtyper en truet naturtype. Den avgrenses på bakgrunn av dette og vurderes som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: For å bevare og utvikle naturverdiene bør skogen få stå urørt uten hogst eller andre inngrep. Det er viktig å bevare hydrologien mest mulig intakt, og ikke grøfte ytterligere. Eksisterende grøften kunne evt ha vært tettet i nedkant av lokaliteten.

.....

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,

<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/rapport.htm>

<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/notat.htm>